

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти**

МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ

**Інноваційні технології в агрономії, лісовому
та садово-парковому господарстві, землеустрої,
електроенергетиці**

23 квітня 2025 року

**Біла Церква
2025**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук, професор.
Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор.
Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук, доцент.
Хахула В.С., канд. с.-г. наук, доцент.
Панченко Т.В., канд. с.-г. наук, доцент.
Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.
Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Молодь – аграрній науці і виробництву. Інноваційні технології в агрономії, лісовому та садово-парковому господарстві, землеустрої, електроенергетиці: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти, 23 квітня 2025 року. Білоцерківський НАУ. – 72 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

ВИШАРОВСЬКИЙ М.В., здобувач вищої освіти
Науковий керівник – **КОЗАК Л.А.**, канд. с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ГОРОХУ ПОСІВНОГО ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКА І ДОЗ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ

Наведено результати досліджень впливу попередників і фосфорно-калійних добрив на урожайність зерна гороху посівного в умовах ПП «Земля Переяславщини» Переяслав-Хмельницького р-ну Київської обл. Встановлена перевага кукурудзи на зерно як попередника та дози добрив $P_{45}K_{45}$, які давали найбільшу прибавку урожайності зерна гороху.

Ключові слова: горох посівний, урожайність зерна, попередники, фосфорні добрива, калійні добрива.

Попередники суттєво впливають на продуктивність гороху посівного. Дослідження, проведені на Полтавській державній сільськогосподарській дослідній станції ім. М.І. Вавилова, показали, що найвищу врожайність гороху забезпечують попередники, які не виснажують ґрунт і не накопичують фітопатогенів. Зокрема, сівозміни з насиченням горохом до 25–30 % є оптимальними для стабільного отримання високих урожаїв. Також встановлено, що повертати горох на те саме поле слід не раніше ніж через 5–6 років, щоб уникнути накопичення хвороб і шкідників [1, 2].

Мінеральні добрива є ключовим фактором у формуванні високої врожайності гороху. Дослідження в умовах Лісостепу Західного показали, що внесення добрив у дозі $N_{30}P_{30}K_{45}$ у поєднанні з регулятором росту «Вимпел» сприяє підвищенню вмісту сирого протеїну в зерні до 26,6 % залежно від сорту [3].

У посушливих умовах Південного Степу застосування мінеральних добрив при підзимовій сівбі гороху сприяє підвищенню продуктивності культури. Також встановлено, що локальне внесення добрив із нормою $N_{30}P_{60}K_{60}$ забезпечує приріст урожайності на 0,23–0,37 т/га, порівняно з розкидним способом, а поєднання локального внесення з рядковим під час сівби – на 0,63 т/га [1, 4].

Комплексне врахування попередника та системи мінерального живлення є важливим для оптимізації врожайності гороху. Дослідження показали, що правильний вибір попередника у поєднанні з оптимальними дозами добрив дозволяє досягти високих показників урожайності та якості зерна. Зокрема, внесення мінеральних добрив сприяє кращому укоріненню рослин, що дозволяє ефективніше використовувати ґрунтову вологу в посушливих умовах [5].

Метою досліджень було вивчення впливу попередників та доз мінеральних добрив на врожайність зерна гороху в умовах Лісостепу України.

Дослідження проводились у 2023–2024 роках методом двохфакторного польового досліді. Дослід був закладений в польовій сівозміні ПП «Земля Переяславщини» Переяслав-Хмельницького р-ну Київської обл. систематичним методом. Повторність досліді трикратна. Загальна кількість елементарних ділянок у досліді 15. Посівна площа під дослідом – 810 м², елементарної ділянки другого порядку – 18 м², залікова – 10 м². Вивчалися варіанти: а) попередники – ячмінь (контроль) і кукурудза на зерно; б) контроль без добрив, $P_{30}K_{30}$, $P_{45}K_{45}$, що вносилися восени перед оранкою вручну поділяночно. Супутні спостереження, виміри та обліки проводились відповідно до вимог загальноприйнятих методик в агрономічних дослідженнях. Метеорологічні умови для вирощування гороху у 2023–2024 роках в цілому були сприятливими і схожими, хоча у 2024 році перша половина вегетації була дещо прохолоднішою і достатньо зволоженою.

Встановлено, що у середньому за два роки досліджень врожайність зерна гороху була найвищою на варіанті з внесенням дози мінеральних добрив $P_{45}K_{45}$, порівняно з контрольною дозою добрив та варіантом з внесенням $P_{30}K_{30}$. При цьому отримані суттєві прибавки в урожайності зерна, які становили + 0,35 т/га на варіанті з внесенням $P_{30}K_{30}$ та + 0,51 т/га за внесення $P_{45}K_{45}$ (при $НР_{05}=0,29$ т/га).

У 2023 році, що вирізнявся більш посушливими умовами на час сівби та початкових фазах розвитку гороху, ефективність добрив була дещо нижчою, але прибавка в урожайності зерна гороху була суттєвою. Так на варіантах з попередником кукурудзою на зерно рівень врожайності відповідно на контролі та за внесення $P_{30}K_{30}$ і $P_{45}K_{45}$ склав 1,95, 2,66 і 2,93 т/га.

2024 рік виявився дощовим і менш спекотним на період сівби гороху аж до фази гілкування, а тому рівень врожайності зерна гороху був відповідно вищим. Так, якщо на варіанті без добрив було отримано 2,15 т/га зерна гороху, то за внесення $P_{30}K_{30}$ і $P_{45}K_{45}$ – відповідно 2,89 і 3,06 т/га.

Менше впливали на урожайність зерна гороху попередники. У 2023 році ячмінь, як попередник, найменше впливав на рівень врожайності зерна гороху, ніж кукурудза, на варіантах з усіма дозами мінеральних добрив. При цьому відхилення в урожайності зерна було несуттєвим і складало від 0,09 до 0,17 т/га без певної залежності на варіантах з добривами.

У 2024 році попередники дещо більше впливали на рівень врожайності зерна гороху. Відхилення по урожайності зерна гороху спостерігалися у межах 0,25–0,47 т/га без переваги якогось варіанту з добривами. Спостерігалася тенденція до зростання рівня врожайності зерна гороху за попередника кукурудзи у середньому на 0,18–0,21 т/га.

За підсумками дворічних досліджень найбільш врожайними були варіанти з попередником кукурудза за внесення $P_{45}K_{45}$. На цьому варіанті було отримано 3,15 т/га зерна гороху, що вище контролю по добривах на 0,64 т/га, а по попереднику на 0,18 т/га. Це дає нам право визнати такий варіант кращим.

Таким чином кращим попередником гороху у досліді виявилася кукурудза, яка сприяла дещо вищому рівню врожайності зерна у обидва роки досліджень.

Мінеральні фосфорно-калійні добрива сприяли більшому росту врожайності зерна гороху, порівняно з попередником і ефективніше діяли в рік, коли забезпеченість доступним у ґрунті умістом води культури була вищою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дворецька С., Любич О. мінеральне живлення гороху. Пропозиція – Головний журнал з питань агробізнесу. Агрохімія. 2016. URL: <https://propozitsiya.com/ua/mineralne-zhivlennya-gorohu?utm>
2. Гангур В.В. Урожайність гороху залежно від попередників та насиченості сівозмін. Журнал Агроном. URL: <https://www.agronom.com.ua/urozhajnist-gorohu-zalezno-vid-poperednykiv-ta-nasychenosti-sivozmin/?utm>
3. Небаба К.С. Вплив мінеральних добрив та регуляторів росту на якість зерна гороху посівного в умовах Лісостепу Західного. Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. Сільськогосподарські науки. 2023. Вип. 1 (38) С. 99–101. DOI: 10.37406/2706-9052-2023
4. Бурикiна С.І., Сергеев Л.А. Мінеральні добрива як фактор підвищення урожайності гороху підзимової сівби. Аграрні інновації. 2023. DOI: 10.32848/agrar.innov.2023.19.2
5. Серeda І.І. Вплив попередників і мінеральних добрив на вміст вологи в ґрунті та продуктивність озимої пшениці. Інститут зернового господарства НААН України. URL: <https://institut-zerna.com/library/pdf39/42.pdf?utm>

УДК 631.559:631.81:633.11"324"

ГАНЗЕНКО Є.О., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **КОЗАК Л.А.**, канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ПІД ВПЛИВОМ ФІЗІОЛОГІЧНО-АКТИВНИХ РЕЧОВИН

Наведено результати досліджень впливу фізіологічно-активних речовин на урожайність зерна пшениці озимої в умовах Білоцерківської дослідно-селекційної станції. Найвищу урожайність зерна у досліді отримано на варіантах з обприскуванням рослин препаратами Емістим С і Агrostимулін у концентрації 10 мл/га – відповідно 4,66–4,67 т/га, що на 0,42–0,43 т/га або 9,8–10,0 % вище, ніж на контролі.

Ключові слова: пшениця озима, урожайність зерна, фізіологічно-активні речовини, Агrostимулін, Емістим С.

ЗМІСТ

Первушин В.В., Ячиченко О.В., Панченко Т.В. Площа прапорцевих листків сортів пшениці озимої залежно від технології вирощування.....	3
Зімін А.О., Ярмоленко Ю.С., Панченко Т.В., Федорук Ю.В. Сучасні технології вирощування картоплі.....	4
Остренко К.М., Комісар Є.В., Панченко Т.В. Кількість зерен та маса насіння з колосу сортів пшениці озимої залежно від технології вирощування.....	6
Кочубей О.В., Єгоркін І.А., Грабовський М.Б. Зміна біометричних показників і урожайності зеленої маси сорго цукрового залежно від рівня мінерального живлення.....	8
Федьківський Д.С., Грабовський М.Б. Вплив регуляторів росту рослин на формування урожайності зерна сортів сої за органічного вирощування.....	10
Вишаровський М.В., Козак Л.А. Формування урожайності гороху посівного залежно від попередника і доз мінеральних добрив.....	12
Ганзенко Є.О., Козак Л.А. Формування урожайності пшениці озимої під впливом фізіологічно-активних речовин.....	13
Кадькало В.М., Городецький О.С. Формування врожаю сортів ріпаку озимого залежно від норм висіву в умовах ТОВ «Агросленд» Білоцерківського району Київської області.....	15
Майдебура А.І., Кубрак С.М. Підбір сортів і гібридів помідора за господарсько цінними ознаками для умов дослідного поля НВЦ БНАУ.....	17
Симончук Д.П., Кашперенко Я.С., Тумін Л.В., Устинова Г.Л. Особливості формування продуктивної кущистості у середньоранніх сортів пшениці (<i>T. aestivum</i> L.) озимої.....	18
Дабіжа В.П., Мартиненко О.О., Самородченко Є.С., Лозінський М.В. Формування продуктивної кущистості сортами пшениці м'якої озимої різних екотипів.....	20
Ляшенко Н.А., Міщенко А.А., Михайлюк Н.Ю., Самойлик М.О. Прояв і мінливість маси зерна головного колоса в сортів пшениці м'якої озимої лісостепового екотипу.....	22
Єжов Є.Т., Юрченко А.І. Органічне плодівництво: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні.....	23
Вуйко М.С., Гергель Р.О., Шубенко Л.А. Перспективи вирощування екзотичних плодових культур в Україні.....	24
Вергуляцька Л.В., Кирилюк М.С., Котвицький Д.В., Марченко Д.В., Навроцький Я.А., Сабадин В.Я. Генотипове варіювання структурних елементів продуктивності пшениці м'якої озимої залежно від строків сівби.....	26
Велинський О.В., Олійник О.О., Карпук Л.М. Формування якісних показників зерна кукурудзи залежно від досліджуваних чинників.....	27
Панасенко Д.С., Кунпан Л.В. Технологія створення та утримання квітників.....	28
Litvinko R.S., Herasymchuk O.P. Justification of reforestation measures in the Bazaltivske forestry of the Kostopil forest district.....	30
Spivak V.O., Herasymchuk O.P. Application of geographic information systems for spatial monitoring of pine plantations.....	31
Стасюк О.В., Герасимчук О.П. Аналіз природних умов та лісового фонду Ківерцівського НПП «Цуманська пушта».....	33
Топоркова Д.О., Волянський В.О. Використання угідь і ресурсів побічних користувань у Любешівському надлісництві.....	37
Кузьменко В.І., Кімейчук І.В. Вплив фотоелектричних панелей на мікроклімат і розвиток садивного матеріалу в лісовому господарстві.....	38
Джафаров І.А., Гайдученко В.М., Лозінська Т.П. Використання селекційних індексів у селекції пшениці ярої.....	40
Павленко С.В., Бондар В.П., Лозінська Т.П. Роль супутніх порід у створенні та відновленні лісосмуг.....	42
Білокаленко С.М., Лозінська Т.П. Лікарські рослини родини розові природної флори Київської області.....	43